

Gender Alliance Initiative {Εκπόνηση εργασίας}

Σαββατοκύριακο 28-29/11/2020, δημοσίευση σε ειδικό αφιέρωμα για την έμφυλη βία στην εφημερίδα «Η εποχή»

Από τα ευρήματα σχετικών ερευνών επισημαίνεται ότι έχει έρθει ο καιρός να εστιάσουμε την προσοχή μας στην αναπαραγωγή επιβλαβών και καταστροφικών αντρικών στερεοτύπων. Μελέτες επιβεβαιώνουν πως νεαροί άνδρες συνεχίζουν να λένε ότι το να «είσαι άντρας» σημαίνει χρήση βίας για την επίλυση συγκρούσεων, άρνηση βοήθειας ακόμα κι αν το χρειάζονται, μένοντας εγκλωβισμένοι στους άκαμπτους έμφυλους ρόλους τους. Καταγράφεται επίσης ότι οι νεαροί άνδρες που πιστεύουν στις πιο περιοριστικές ιδέες για το τι σημαίνει "αρρενωπότητα" είναι πιο πιθανό να εκφοβίσουν, να πιουν πολύ, να εμπλακούν σε τροχαία ατυχήματα, να παρενοχλήσουν, να βιαιοπραγήσουν, να εμφανίσουν συμπτώματα κατάθλιψης και να οδηγηθούν στην αυτοκτονία.

Τα έμφυλα στερεότυπα, η ακαμψία τους και οι συνακόλουθες αναπαραγωγές είναι τοξικές και -ατομικά και συλλογικά- επιβλαβείς. Επιβάλλουν νομοτελειακά (φυσικά ή μεταφυσικά) αυθαίρετες (κοινωνικά και πολιτισμικά κατασκευασμένες, δηλαδή) έμφυλες διαφοροποιήσεις και ιεραρχίες. Το παραπάνω γεγονός δεν μας αποσπά την προσοχή, ωστόσο, καθώς γνωρίζουμε ότι η τοξική έκφραση του ανδρισμού είναι ένα πρόβλημα που δυστυχώς είναι κυρίαρχο. Η ανησυχία μας για τις τοξικές εκφάνσεις της αρρενωπότητας είναι αναπόφευκτη και δικαιολογημένη, καθώς αναφερόμαστε στην κυρίαρχη έμφυλη τάξη. Οι ευκαιρίες (και τα προνόμια) που διαθέτει να ασκήσει την εξουσία της και να επιβάλει τον έλεγχο εξακολουθούν να είναι θεσμικά κανονικοποιημένες και ψυχοκοινωνικά νομιμοποιημένες. Για τούτο και εργαζόμαστε συστηματικά και αποφασιστικά στην ανάδειξη και οικοδόμηση νέων εκφάνσεων της αρρενωπότητας, που -αναγνωρίζοντας το εύρος του εσωτερικού τους ταυτοτικού χώρου- συνυπάρχουν, συνδιαλέγονται και συνδημιουργούν ελεύθερες, ισόνομες και αυτοπροσδιοριζόμενες έμφυλες ταυτότητες και σχέσεις. Κάθε έκφανση και ταυτότητα φύλου, γι' αυτές τις αρρενωπότητες είναι άξια αναγνώρισης, σεβασμού και αποδοχής.

Κάθε φορά, λοιπόν, που προσπαθούμε να αποκωδικοποιήσουμε και να αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικά τη μάστιγα της έμφυλης βίας χρειάζεται να "βαθαίνουμε τη ματιά μας", ώστε να προσεγγίζουμε -κατά το δυνατόν- τον πυρήνα του προβλήματος, που δεν είναι άλλος από το δίπτυχο: άσκηση εξουσίας - επίτευξη ελέγχου. Ένα προνόμιο -φωνικό όπλο- που παραχωρεί μια πατριαρχικά δομημένη κοινωνία στο αντρικό γένος, μετατρέποντας τις αρρενωπότητες σε εξουσιαστικές, κυριαρχικές και αναπότρεπτα τοξικές.

Αποτελεί βασική μας θέση ότι για την αντιμετώπισή του χρειάζεται να εργαζόμαστε ταυτόχρονα και συνδυαστικά σε όλα τα επίπεδα:

- Νομική θωράκιση, ψυχοκοινωνική υποστήριξη και προστασία των θυμάτων
- Κοινωνική απονομιμοποίηση του φαινομένου
- Προσωπική αναμορφωτική διεργασία των θυτών
- Ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση των πολιτών (με έμφαση στις νέες ηλικίες)

- Συνολική αποδόμηση της τοξικότητας αρρενωπότητας και ανακατασκευή των προτύπων της αντρικής ταυτότητας, σε υγιείς και φροντιστικές κατευθύνσεις

Ας προσπαθήσουμε να δούμε το όλο πρόβλημα πάλι από την αρχή. Κι ας αναρωτηθούμε: Υπάρχουν και άλλες -εναλλακτικές και συνδυαστικές- απαντήσεις στην έμφυλη βία; Μετασχηματίζοντας τις αρρενωπότητες απαντάμε στην έμφυλη βία; Η ενδυνάμωση των γυναικών (και των θηλυκοτήτων εν γένει) σε συνδυασμό με το μετασχηματισμό των αρρενωποτήτων ίσως τελικά να είναι το κλειδί. Δυο δρόμοι παράλληλοι, που έχει έρθει η ώρα να συναντηθούν στην προσπάθεια για την έγκαιρη πρόληψη και ουσιαστική αντιμετώπιση της έμφυλης βίας.